«Філологія» і «Право» [4]. Зі спеціальності «Середня освіта» найменше заяв за напрямками «Фізика» і «Хімія». Таким чином, дефіцит вчителів цих предметів, який вже існує, буде лише посилюватись. Серед відносно інженерних спеціальностей популярні лише «Комп'ютерні науки» завдяки високій заробітній платі в цій галузі. Очевидно, що здебільшого молоді люди та їх батьки надають перевагу професіям здатним, на їх думку, забезпечити якомога вищій рівень життя при якомога менших вкладеннях сил і часу.

Отже, керівництву нашої держави, яка потребує негайного і бурхливого розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) варто здійснити кроки, подібні тим, що були здійснені в Америці для перемоги, по суті, над тим самим ворогом. Насамперед, потрібно підняти престижність природничо-математичної освіти, зробити значні фінансові видатки саме на цю галузь, щоб її працівники мали гідний рівень життя і матеріальне забезпечення професійної діяльності. Це буде найкращою мотивацією для учнів та їх батьків зосередити свої зусилля в цьому напрямку і закладе фундамент безпеки держави та її сталого розвитку.

Література:

1. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 960-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#n8.

2. Морзе Н.В., Гладун М.А., Дзюба С.М. Формування ключових і предметних компетентностей учнів робототехнічними засобвами STEM-освіти / Інформаційні технології і засоби навчання, 2018, Том 68, №3. С.37-52.

3. Кузьменко О.С. Сутність та напрямки розвитку STEM-освіти. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти,* 2016. Випуск 9 (III). С. 188-190.

4. Рейтинг спеціальностей у вишах за кількістю поданих заяв: OCBITA.UA. URL: https://osvita.ua/consultations/92712/

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кулик Є.В.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
e-kyluk@ukr.net
Срібна Ю.А.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
usribna75@gmail.com

Аналіз змісту професійної підготовки технологів в країнах ЄС показав, що структура професійних знань складається з систем які дозволяють формувати суспільство відповідно до положень сталого розвитку [1;2]. Інженерно-технологічне мислення (через шкільні предмети STEAM) направлене на формування не технократичної, а гуманістичної особистості, яка в своїй професійній діяльності, при прийнятті рішень (вибір технологій, вибір режимів праці, вибір засобів праці, поводження з відходами, вибір засобів техніки безпеки, відношення до ресурсів, довкілля і т.п.) перевагу віддає гуманістичним напрямкам розвитку, опираючись на систему суспільних цінностей [2]. Тому, якщо українське суспільство претендує на входження в ЄС, якщо нам орієнтуватись на світові стандарти життя закладені в цілях сталого розвитку (виготовляти високоякісний технологічний виріб; правильно його експлуатувати і утилізувати, оберігати природу від дії технологій), то українську

систему технологічної освіти необхідно трансформувати у контексті загальноєвропейських цінностей сталого розвитку та концепції освіти для сталого розвитку.

Проведений аналіз наукових праць філософів освіти (Томас Кун, Імре Лакатос, В. Вернадський, С.Гончаренко, В. Загороднюк, В. Мельник, С. Кримський, В. Кремінь, В. Лутай та ін.), присвячених проблемі філософсько-методологічного аналізу науки і технологій показав, що такий феномен як наука і технології, які є системотворним чинником сучасної європейської цивілізації, необхідно розглядати на перехресті двох планів її аналізу філософсько-методологічного і філософсько-гуманітарного [3]. Такий підхід дозволяє констатувати, що перехід суспільства від концепції «споживання природи» до «співіснування людини в природі» вимагає зміни філософських підходів в пізнанні природи і суспільства та орієнтації освіти в напрямку компетентнісного підходу. Ми переконані, що стосовно пізнання природи і суспільства, вже на базовому шкільному рівні освоєння технологій, необхідно діяльнісний підхід доповнити буттєво-онтологічним підходом. В такому контексті, крім раціональних знань у пізнанні взаємодії людини з природою, буде використано ірраціональні знання, що буде сприяти розвитку, поряд з технократичним, гуманітарного суспільства. А використання компетентнісного підходу до формування професійної готовності майбутніх технологів дозволить розвивати особисті якості людини (саморозвиток, самонавчання, самоорганізація і т.п.). В такому контексті формування професійної компетентності майбутніх технологів в Україні в умовах переходу суспільства до сталого розвитку є вкрай актуальною проблемою. Нами були досліджені основні завдання і принципи переходу до сталого розвитку, які формують **зміст освіти технологів (або технологічної освіти) для сталого розвитку**. А саме:

соціальний аспект *технологічної освіти для сталого розвитку.* Він повинен забезпечувати формування соціальних параметрів, які необхідно створити при переході суспільства до сталого розвитку. Основними заходами та показниками є дія технологій на: показники якості і безпеки життя, моніторинг показників сталого розвитку, формування нових морально-етичних принципів суспільства, погодження національного культурного простору і культурної спадщини та етногенезу в контексті сталого розвитку (для цього необхідно розробити типові навчальні програми дисциплін *«Основи технологічної освіти і виховання», «Технології і буття людини», «Стратегія сталого розвитку» для напряму «Технології (екологія, охорона навколишнього середовища, енергоефективність, і збалансоване природокористування)»*).

Економічний аспект технологічної освіти для сталого розвитку повинен об'єднувати вивчення головних ідей соціально-економічного розвитку в контексті еколого-соціальних вимог під впливом технологій (народонаселення, демографічні проблеми і ресурсні обмеження; екологізація економіки; гендерна рівність; забезпечення соціально-економічної справедливості при використанні природних ресурсів тощо). В основі навчання повинна бути головна ідея забезпечення принципу збалансованого природокористування і взаємодія людини з природою (за принципом не «людина і природа», а «людина в природі» (необхідно розробити навчальну програму дисципліни *«Технології і збалансоване природокористування».*

Екологічний аспект технологічної освіти для сталого розвитку має включати вивчення екологічних параметрів сталого розвитку під впливом технологій, а саме: загальних природничих принципів і законів розвитку суспільства, причини і наслідки розвитку глобальних екологічних проблем, знання про взаємодію суспільства і природи в контексті розвитку сучасних технологій.

У відповідності до вищеописаних аспектів змісту освіти для сталого розвитку, в контексті проблеми технологічної освіти, повинні бути сформовані відповідні компетентності майбутніх викладачів технологій. Проведені дослідження дозволяють констатувати, що складність впровадження технологічної освіти для

сталого розвитку, як системи, полягає в тому, що кожна з його складових в сучасній системі освіти має самостійне значення, однак в системі освіти для сталого розвитку ці складові повинні бути взаємопов'язані між собою та утворювати певну цілісність. В такому контексті актуалізується проблема міжпредметних зв'язків і відповідно вибір загальних тем для об'єднаних предметів. Такий стан справ актуалізує проблему теоретичного обґрунтування змісту освіти для сталого розвитку, яка повинна полягати в розробці структурно-логічної схеми навчального процесу та оптимізації змісту і засобів навчання при викладанні відповідних дисциплін. Такий підхід дозволить забезпечити формування таких ціннісних орієнтацій у майбутніх викладачів технологій як: розуміння соціально-економічного значення своєї професії і розуміння свого місця в системі соціально-економічних відносин, здатність до критичної оцінки впливу наслідків своєї професійної діяльності на стан природних ресурсів і довкілля в цілому, а також свідомого вибору шляхів та методів удосконалення своїх особистих і професійних якостей з метою самообмеження споживання природних ресурсів.

Література:

1.Communication from the commission: Europe 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, 3.3.2010, Com (2010) 2020 [Electronic resource] // European Commission. – 2010. – URL: http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF

2.Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В.Артемчук ; за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ: ІПТО НАПН України, 2018.- 223 с.

3. Yevgen Kulyk. Designer competence is a component of the basic competency of future teachers of technologies. Pedagogika Filozoficzna • Tom VIII WIELOGLOS W MYSLI O WYCHOWANIU/ 100 Lat polskiej pedagogiki filozoficznej/ Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego/ Wydanie 1, Warszawa 2020 . p. 113-123

ПРОБЛЕМИ ГУМАНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кулик Є.В.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
e-kyluk@ukr.net
Титаренко В.П.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
pnpu.22@gmail.com
Коваль О. А.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
E-mail: Kvl.olg@gmail.com
Колінченко В. С.
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
E-mail: vlad.kolin4enko@gmail.com

Аналіз філософських джерел присвячених проблемі розвитку світоглядних основ буття людини показав (Оваль Ной Харарі, Андреас Шлейхер, Ф. Шеллінг, Томас Кун, А. Печчеі, В. Лутай, В. Мельник та ін.), що до кінця 17 століття світоглядні основи буття європейського суспільства формували системи християнських цінностей і права. Але, уже понад 300 років, наука і технології докорінно змінюють теоретико-концептуальний сутнісний вимір світу, задають парадигмальні виміри сучасної цивілізації, визначають технокультурні процеси розвитку суспільств і поряд з системою правових відносин формують систему становлення і розвитку основних цінностей світової цивілізації, яка